

Itiner

	Táv	Szint	Jelzés
Bükkszentkereszt, autóbusz forduló	-----	-----	-----
Bükkszentlászló	3,2	96	S+
KL jelzés	4	187	K●
K+ jelzés	4,6	243	KL
P jelzés	5,8	274	K+
Gulicska	6,6	296	Z
P jelzés	9,3	320	Z
Molnár-szikla	9,9	381	P
Szeleta-tető	11,3	519	P
Szeleta-barlang	11,8	526	P■, PΩ
Hámori-tó	13	603	PΩ, P■, K+
Fehér-kő	16,1	896	P, Z, Z▲
Szent István-forrás	16,9	946	Z▲, Z, P
Kőkereszt – S elágazás	19,4	1022	P
Bükkszentkereszt, temető	20,5	1049	S
IV. Béla emlékkő	21,8	1087	S, K, tanösvény
Mészárszék	22,85	1096	tanösvény, K
nagy törés	24,9	1108	tanösvény
Holdviola tanösvény – Bika-rét	26,5	1182	tanösvény
Bükkszentkereszt, autóbusz forduló	29,2	1276	tanösvény, jelzés nélkül, S+

NÉV:

RAJTSZÁM:

RAJTIDŐ:

CÉLIDŐ:

Hit Pajzsa Nemzeti Egylet

IV. Béla emléktúra a Bükkben

RAJT	1.ep.: Gulicska	2.ep.: Molnár-szikla
Bükkszentkereszt, autóbusz forduló	Bükk szirtjei kód:	Bükki szirtjei kód:
3.ep.: Szeleta-tető	4.ep.: Szeleta-barlang	5.ep.: Fehér-kő
Bükk szirtjei kód:	Bükk barlangjai kód:	Bükk szirtjei kód:
6.ep.: IV. Béla emlékkő	7.ep.: nagy törés	8.ep.: Bika-rét
A túra kódja:	A túra kódja:	A túra kódja:

CARTOGRAPHIA
A TÉRKÉPSZAKÉRTŐ

A térkép a Cartographia Kft. támogatásával készült.

IV. Béla emlékezete

IV. Béla II. András fiaként 1206-ban látta meg a napvilágot, s 1214-ben a bárók nyomására máris ifjabb királlyá koronázták.

1235. október 14-én vette át a királyságot IV. Béla, II. András idősebb fia. Trónra lépése után IV. Béla hozzálátott politikai programja megvalósításához, ami apjától gyökeresen eltérőnek bizonyult, hiszen elsődleges célja az elherdált földek visszavétele volt.

1239. március 27-én Kötöny kun fejedelem – népével együtt – IV. Béla engedélyével beköltözött a Magyar Királyságba.

1241. április 11-én a mongol főserg a Sajó melletti Muhi falu közelében megsemmisítette a IV. Béla vezette magyar hadakat. 1241. április végén a muhi csatából kimentett, s Ausztriában menedéket kereső IV. Bélától II. Frigyes osztrák és stájer herceg három magyar ispánság átadását kényszerítette ki.

1242 februárjában a mongolok átkeltek a befagyott Dunán. 1242 márciusában, miután sikertelenül próbálták kézre keríteni az Adria partjára menekült IV. Bélát, a mongolok kivonultak az országból. IV. Béla az ország újjáépítésért tett erőfeszítéseinek elismeréséül a „második honalapító” elnevezést kapta az utókortól.

1243. június 7-én IV. Béla írásba foglalta a szepesi nemesek kiváltságait.

1243. júliusában a mongolok elől Magyarországra menekült a csernyigovi fejedelem fia, Rosztiszlav. IV. Béla feleségül adta hozzá egyik leányát, Annát.

1244-ben IV. Béla megállapította, illetve megújította a körmenyi, a korponai és a pesti hospesek kiváltságait (a hospes eredetileg a XI-XII. században a társadalom felső, vagyonos rétegéhez tartozó előkelő, aki hazáját elhagyva, letelepülő vendégként érkezett Magyarországra, hogy a király udvarában katonai és egyéb szolgálataival szerezzen birtokot.

A XIII. században vendégnek nevezték már azokat a parasztokat is, akik korábbi urukat kedvezmények érdekében elhagyva, más birtokos földjeire települtek).. 1245-ben IV. Béla megkoronáztatta elsőszülött fiát, István herceget.

1246-ban IV. Béla visszatelepítette az országba a kunokat.

1246. június 15-én a Lajta folyó melletti csatában vereséget szenvedett II. Frigyes osztrák és stájer hercegtől, aki azonban maga is elesett.

Ezzel kihalt a Babenberg-dinasztia.

1247 tavaszán megkezdődött a budai vár építése.

1248. szeptember 2-án IV. Béla városi kiváltságot adott a nyitrai hospeseknek, majd 1249-ben betelepítette az esztergomi, illetve a székesfehérvári várba a helyi hospes-közösségeket.

1251. december 5-én kiváltságlevélben szabályozta a magyarországi zsidók helyzetét.

1252 júniusában hadjáratot vezetett Ausztriába, hogy a hercegség élére segítse szövetségeseinek, a halicsi fejedelemnek fiát, Romant. 1253 nyarán IV. Béla király, István herceg valamint orosz és lengyel szövetségeseik Morvaországban hadakoztak Premysl Ottokár ellen.

1254. május 1-jén IV. Béla magyar, és II. Ottokár cseh király a pápa közbenjárására békét kötöttek egymással Pozsonyban.

1254. júliusában IV. Béla vejére, Rosztiszlavra bízta az észak-boszniai Macsó kormányzását.

A herceg még ez évben meghódította Boszniát. 1254. augusztusában IV. Béla megerősítette a zólyomi királyi uradalomban fekvő Dobronya és Bábaszék hospeseinek kiváltságait.

1255. július 25-én IV. Béla a nyúlzigeti (margitszigeti) apácáknak adta a budai vásárvámat,

részletesen felsorolva az egyes vámtételeket. Ugyanebben ez évben került sor az esztergomi vámszabályzat kiadására is.

1255. október 14-én IV. Béla városi kiváltságot adott a zólyomi királyi uradalomban fekvő Besztercebánya hospeseinek, ugyanebben az évben Rosztiszlav herceg tartományához csatolta Északnyugat-Bulgáriát és felvette a „Bulgária királya” címet.

1256. december 16-án IV. Béla megerősítette az esztergomi érsekség kiváltságait, majd 1257-ben István hercegre bízta Erdély kormányzását. 1258-ban IV. Béla hadjáratot indított Stájerország ellen, melynek hercegévé fiát, Istvánt nevezte ki. Ennek következtében a következő évben a stájer előkelők meghódoltak II. Ottokár cseh királynak és támogatásával ismét felkeltek a magyar uralom ellen, melynek eredményeképpen 1260. július 12-én a IV. Béla vezette magyar sereg vereséget szenvedett II. Ottokártól a morvamezei (kroissenbrunni) csatában.

1260. augusztus 20-a után István herceg újra átvette Erdély kormányzatát; öccse, Béla herceg pedig Szlavónia élére került.

1261. március 31-án, IV. Béla megkötötte II. Ottokárral a bécsi békét, melynek értelmében lemondott a cseh király javára Stájerországról. 1261. október 25-én II. Ottokár cseh király feleségül vette IV. Béla unokáját, Kunigundát. Ugyanebben az évben István herceg kiváltságot adott a (sátoralja)újhelyi hospeseknek és megerősítette a dési hospesek kiváltságait.

1262-ben meghalt Rosztiszlav herceg, IV. Béla veje, így tartományait fiai, Mihály és Béla örökölték.

Ugyanebben az évben a bárók által feltüzelt, s nagyobb hatalomra vágyó István herceg békére kényszerítette apját Pozsonyban. Ennek köszönhetően István herceget ifjabb királlyá koronázták.

1263. április 5-én IV. Béla városi kiváltságot adott a (német) lipcsei hospeseknek, majd december 17-én eladományozta a locsmándi ispánságot.

1264. augusztus 1-jén IV. Béla támadást indított István ifjabb király országrésze ellen, s néhány vár kivételével elfoglalta azt. IV. Béla egyik seregvezére ostrom alatt tartotta a barcasági Feketehalom várába húzódó Istvánt, akit végül egy híve szabadított meg szorongatott helyzetéből, mégpedig egy nagy felmentő sereggel.

1264. október közepén IV. Béla premontrei prépostságot alapított a Pest megyei Csúton.

1265. március elején a Buda felé vonuló István ifjabb király, miután több csatában győzött IV. Béla seregvezérei felett, végül döntő győzelmet aratott az isaszegi ütközetben.

1266. március 23-án IV. Béla és István ifjabb király békét kötött a Nyúlzigeten, a mostani Margitszigeten.

1267. szeptember elején, a királyi szerviensek esztergomi országos gyűlését követően, IV. Béla és fiai kiadták törvényüket a szerviensek jogairól. Szerviensek azok a személyek, akik a király vagy földesúr közvetlen segítői és személyes szolgálói voltak. Ez az elkötelezettség egyúttal rangot és biztonságot is jelentett. Voltak királyi, és magán szerviensek, akik urai a dominusok voltak. A szerviensek a familiaritás, vagyis az egy családhoz tartozás egy formája.

1269 nyarán meghalt IV. Béla ifjabb fia, Béla szlavón herceg. 1269. szeptember közepén István ifjabb király szövetségre lépett I. (Anjou) Károly szicíliai királlyal.

1270-ben január 18-án meghalt Margit, IV. Béla 1943-ban szentté avatott leánya. Ugyanebben az évben IV. Béla írásba foglalta a selmecbányai bányászok kiváltságait.

1270. május 3-án meghalt IV. Béla magyar király, a „második honalapító”, akit az esztergomi ferencesek templomában temettek el.